

Ochránci Jizerských hor jsou přesvědčeni, že největší krize přírody je zažehnána

Aleš KRATOCHVÍL

Beseda spojená s promítáním diapositivů nazvaná Jizerské ticho? se uskutečnila v prostorách Experimentálního studia v Barvířské ulici.

Dvacet přítomných o stavu přírody v Jizerských horách informovali pracovník Správy Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory Petr Vetešník a ředitelka Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor dr. Blažena Hušková. Do besedy se aktivně zapojil i Ing. Jiří Hušek z Frýdlantské lesní a. s. Bez přísného logického pořádku připomeneme některá fakta, která na besedě zazněla.

Stromy mají šanci

Oslabení stromů v Jizerských horách nezpůsobil jen spád z polských a německých elektráren. Kolem 40 % všeho znečištění tvořily imise z lokálních zdrojů. V současnosti se již naštěstí díky plynofikaci a odsiřování situace zlepšuje a stromy mají větší šanci přežít.

Imise i brouci

Přestože drtivá většina všech smrkových porostů oslabených imisemi nedokázala následně odolat invazi škůdců, na místě souší se i dnes místy vyskytne krásně zelený, relativně zdravý smrk. Zvláštní genetická výbava takového stromu umožňuje totiž přežít i v nepříznivých podmínkách Jizerských hor. V procesu vegetativního rozmnožování se těmito smrkům odřezávají větvičky, které se po zakořenění sázejí. Malé smrčky takto vyrostlé mají větší šanci přežít.

Krok do minulosti

"V rámci záchrany dříví pro národní hospodářství se často v dílcích, kde byly tři kůrovcem napadené stromy, odtěžily pro jistotu stromy všechny," konstatoval Petr Vetešník. Přitom i uschlé stromy částečně plní ochrannou funkci mateřského porostu pro mladé stromky a dnes se zdá být škoda, že mimo rezervace se takřka vše odtěžilo.

Ohrožení bučin

Hromadné odstranění stromů z vrcholových partií Jizerských hor představuje také nečekané nebezpečí pro poměrně zachovalé bučiny. Na horní hranici jejich výskytu, kde již buky nemají dobré podmínky k životu, zmírňovaly nepříznivé vlivy smrkové lesy. Dnes, kdy smrkové porosty bučiny nechrání, mají bukové lesy tendenci sestupovat do nižších nadmořských výšek.

Tráva řešením ?

Před katastrofou, splavením půdy až na holou skálu, zachránila Jizerské hory tráva. Objevují se proto názory, je-li vůbec nutné pokoušet se o zalesňování. Příroda přece ví nejlépe, jak si pomoci, a může být proto předmětem diskuse, není-li velkoplošné zarůstání travou pro Jizerské hory tím nejlepším řešením. V praxi však převládá názor, že je lepší sázet. "Strom lepší než tráva," poznamenává k tomu Ing. Hušek.

Domácí vítězí

"Nejkritičtější situace v Jizerských horách byla před pěti až sedmi lety," řekl dále během besedy Ing. Hušek. Tehdy bylo v podstatě dokončeno velkoplošné odtěžení stromů a hory zůstaly holé. V současné době se ročně zalesní kolem 1 000 hektarů lesní půdy. Od sázení stromů, které nemají v Jizerských horách svůj domov, se již upouští, i když například smrk pichlavý, původem ze Severní Ameriky, roste dobře a navíc částečně chrání v bezprostřední blízkosti rostoucí domácí typy dřevin před okusem zvěří.

Odstřel zvěře

Odborníci odhadují, že v Jizerských horách je pět až sedmkrát vyšší stav jelení zvěře, než by bylo žádoucí. Aby se zabránilo okusu mladých stromků je nutné stavět oplocení. Kilometr oplocení, kterým je reálně možné oplocit 4 ha plochy, přijde na 120 000 korun. Proto bylo nutno přistoupit k provádění hromadného odstřelu zvěře.